

ΔΡΑΣΗ

Εργασιολογικό
Κέντρο
Αθηνών

E-mail: eka@otenet.gr
http://www.eka.org.gr

Νερό και Κλιματική Αλλαγή

με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Νερού

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους υδατικούς πόρους είναι μία αρκετά σύνθετη όσο και απρόβλεπτη διαδικασία. Καταστάσεις που θα ενταθούν λόγω της αλλαγής του κλίματος, όπως η έλλειψη νερού, οι πλημμύρες με τις συνεπακόλουθες καταστροφές, η τήξη των παγετώνων από τους οποίους τροφοδοτούνται με νερό εκατομμύρια άνθρωποι, η καταστροφή καλλιεργήσιμων εκτάσεων λόγω λειψυδρίας με όλα όσα αυτή συνεπάγεται για την παραγωγή τροφίμων, αναμένεται να επιδεινώσουν τις συνθήκες ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων σε πολλές περιοχές του Πλανήτη.

Οι αριθμοί είναι εφιαλτικοί καθώς: 1,1 δισ. άνθρωποι δεν έχουν εξασφαλισμένη πρόσβαση σε πόσιμο νερό, 2,4 δισ. άτομα κινδυνεύουν από την έλλειψη βασικών προϋποθέσεων υγιεινής, ενώ το νερό αποτελεί αιτία διενέξεων: Συρία - Τουρκία, Παλαιστίνη - Ισραήλ και ανθρωπιστικών καταστροφών π.χ. Νταρφούρ.

Οι υδατικοί πόροι δέχονται πιέσεις λόγω της αύξησης της ζήτησης του νερού αφ' ενός και λόγω της ρύπανσής του αφ' ετέρου, με πολλαπλές συνέπειες όπως: υποβάθμιση της ποιότητας του νερού, καταστροφή οικοσυστημάτων, απώλεια της βιοποικιλότητας.

Την τελευταία τριακονταετία, ο αριθμός και η ένταση των κρουσμάτων ξηρασίας στις χώρες της Ε.Ε. αυξήθηκε με ραγδαίους ρυθμούς. Ο αριθμός των περιοχών και των κατοίκων που επλήγησαν από ξηρασία αυξήθηκε κατά 20% περίπου μεταξύ του 1976 και του 2006. Ένα από τα πλέον εκτεταμένα φαινόμενα ξηρασίας παρατηρήθηκε το 2003, στη διάρκεια της οποίας επλήγησαν περισσότεροι από 100 εκατομμύρια

κάτοικοι, καθώς και το ένα τρίτο της επικράτειας της ΕΕ. Το κόστος των ζημιών στην ευρωπαϊκή οικονομία ήταν τουλάχιστον 8,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Το συνολικό κόστος των φαινομένων ξηρασίας την τελευταία τριακονταετία ανέρχεται σε 100 δισεκατομμύρια ευρώ.

Στη χώρα μας, η υπεράντληση νερού από ποταμούς και λίμνες οδηγεί στην υποβάθμιση και τελικά την καταστροφή των πολύτιμων οικοσυστημάτων τους. Οι υδροφόροι ορίζοντες της Ελλάδας έχουν υφαλμυρινθεί σε έκταση 1.500 τ.χλμ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Αργολικό πεδίο, στο οποίο η άντληση νερού για τη γεωργία ήδη από τη δεκαετία του '50 οδήγησε στην εξάντληση και τελικά υφαλμύριση των υπογείων αποθεμάτων.

Η ζήτηση νερού στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας αυξάνεται κατά 6% ετησίως. Η αύξηση αποδίδεται στην αντίστοιχη πληθυσμιακή αύξηση της πόλης, αλλά και στη μετακίνηση μεγάλου τμήματος του πληθυσμού της από πολυκατοικίες σε κατοικίες με κήπο, άρα με μεγαλύτερες ανάγκες σε νερό. Αν η αύξηση συνεχιστεί, οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις δεν θα επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες της πόλης, ενώ η δημιουργία νέων εγκαταστάσεων θα έχει υψηλό κόστος εξαιτίας της μεγάλης απόστασης από τις πηγές νερού.

Ως λαός είμαστε από τους πιο σπάταλους στην κατανάλωση νερού, καθώς χρειαζόμαστε για τις καθημερινές μας ανάγκες (πόση, μαγείρεμα, καθάρισμα) 150-160 λίτρα ημερησίως ανά άτομο, ενώ σύμφωνα με έρευνα των Ηνωμένων Εθνών, ένας άνθρωπος χρειάζεται την ημέρα, περίπου 20-50 λίτρα νερού.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

• Νερό και Κλιματική Αλλαγή • Δυσόιωνες προβλέψεις • Το οδοιπορικό εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60 για τα νερά • Το νερό ως συστατικό της αναπτυξιακής διαδικασίας • Περιβαλλοντικά νέα

IN THIS ISSUE

• Water and Climate Change • Pessimistic prospects • Roadmap for the implementation of the EU Directive 2000/60 • Water as factor of development • Environmental news

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

Το οδοιπορικό εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60 για τα νερά στην Ελλάδα

Δυσοίωνες προβλέψεις

Η μεγάλη άνοδος της μέσης θερμοκρασίας της Γης θα μπορούσε να καταστήσει ακατοίκητες τις μισές περιοχές του πλανήτη. Ακόμη, τμήματα της Κίνας, της Ινδίας και της Ανατολικής Αμερικής κινδυνεύουν να γίνουν τόσο θερμά τους καλοκαιρινούς μήνες ώστε οι κάτοικοι να μην μπορούν να αντέξουν την αφόρητη ζέστη.

Αλλά και η Ευρώπη θα βρεθεί αντιμέτωπη με περιόδους σφοδρής ξηρασίας έως το τέλος του αιώνα, κάνοντας κόλαση τη ζωή εκατοντάδων εκατομμυρίων κατοίκων, ενώ χώρες όπως, η Ελλάδα, η Ισπανία, η βόρεια Ιταλία και η Πορτογαλία κινδυνεύουν να μετατραπούν σε ημίερημο.

Ο Νίκολας Στερν, ο γνωστός οικονομολόγος που πρώτος ποσοτικοποίησε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αναθεωρώντας τις προβλέψεις του για αύξηση της μέσης θερμοκρασίας κατά 4 βαθμούς Κελσίου έως το τέλος του 21ου αιώνα, παραδέχεται ότι, στην έκθεσή του υποβαθμίζεται ο κίνδυνος από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και κατηγορεί τις κυβερνήσεις για απραξία μπροστά στο ενδεχόμενο ανόδου της θερμοκρασίας έως και 6 βαθμούς Κελσίου. Κατά την ομιλία του σε Συνέδριο στην Κοπεγχάγη, ο κορυφαίος Βρετανός καθηγητής υπογραμμίζει ότι, οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή θα είναι χειρότερες από ό,τι ο ίδιος είχε προβλέψει το 2006 στην έκθεσή του για τον οικονομικό αντίκτυπο του προβλήματος.

Σύμφωνα με την έκθεση Στερν, μία αύξηση της θερμοκρασίας κατά 4 βαθμούς Κελσίου θα έθετε αντιμέτωπους με τον κίνδυνο παράκτιων πλημμυρών έως και 300 εκατομμύρια ανθρώπους ετησίως. Επιπλέον, σε περιοχές της νότιας Αφρικής και της Μεσογείου αναμένεται μείωση της διαθεσιμότητας νερού έως και 50%, ενώ το 50% των ζώων και των φυτών κινδυνεύουν με αφανισμό. Ο Στερν εξήρε επίσης την ευθύνη της επιστημονικής κοινότητας σε ό,τι αφορά την πλήρη ενημέρωση των πολιτών για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

«Οι επιστήμονες θα πρέπει να κάνουν σαφείς τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έτσι ώστε η ανθρωπότητα να αναλάβει άμεσα δράση για τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα», είπε χαρακτηριστικά.

Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60), με κύριο άξονα την περιβαλλοντική διάσταση του νερού εκτιμά ότι: **«Το νερό δεν είναι εμπορικό προϊόν, όπως όλα τα άλλα, αλλά αποτελεί κληρονομιά που πρέπει να προστατεύεται και να τυγχάνει της κατάλληλης μεταχείρισης»**.

Ιδιαίτερος σημαντικό τέλος, είναι το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των στόχων της Οδηγίας το οποίο αποτελεί πρόκληση για τα κράτη-μέλη. Είναι δεσμευτικό, απαιτεί εγρήγορση και πολλές παράλληλες δράσεις. Τα πρώτα 9 χρόνια από την ψήφισή της είναι προπαρασκευαστικά, προκειμένου να δημιουργηθούν στα κράτη οι κατάλληλες διοικητικές και λοιπές υποδομές.

Η χαμηλή προτεραιότητα που δίνεται μέχρι σήμερα στην υπόθεση του νερού και της διαχείρισής του, η αντίδραση των εκπροσώπων των οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων που συνδέονται με το υπάρχον σύστημα διαχείρισης του νερού και η αδράνεια της ελληνικής διοίκησης στη θεσμοθέτηση και την εφαρμογή των προβλέψεων της Οδηγίας στην Ελλάδα είχαν ως συνέπεια τη σημαντική καθυστέρηση στην εφαρμογή των διατάξεών της με βάση το χρονοδιάγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η Ελλάδα έχει ανταποκριθεί στο **Άρθρο 3 της Οδηγίας**, που αφορά στον καθορισμό των υδατικών διαμερισμάτων, τη θεσμοθέτηση των φορέων διαχείρισης τους φορείς διαχείρισης και την ένταξη των λεκανών στα υδατικά διαμερίσματα, αν και στο τελευταίο σημείο κατά τρόπο που ενδεχομένως χρήζει αναθεώρησης.

Η σοβαρότερη καθυστέρηση αφορά στην εφαρμογή του **Άρθρου 5**, το οποίο περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των υδάτινων σωμάτων ανά κατηγορίες και τύπους, την ανάλυση και περιγραφή των χαρακτηριστικών των λεκανών απορροής, την εκτίμηση των πιέσεων και ανάλυση επιπτώσεων, τον προκαταρκτικό χαρακτηρισμό των ιδιαίτερος τροποποιημένων υδάτινων σωμάτων, τον χαρακτηρισμό των υδατινών (επιφανειακών, υπογείων, παράκτιων και μεταβατικών) σωμάτων, την αξιολόγηση του κινδύνου μη επίτευξης των στόχων της Οδηγίας και την προκαταρκτική οικονομική ανάλυση. Για το έργο αυτό, το οποίο έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί τον Μάρτιο του 2005, έχουν γίνει κάποιες χρήσιμες μεθοδολογικού χαρακτήρα διερευνήσεις, ωστόσο δεν έχει ακόμα αρχίσει η ουσιαστική υλοποίηση.

Καθυστέρηση σημειώνεται και στην εφαρμογή του **Άρθρου 8**, που αφορά στην κατάσταση των προγραμμάτων εποπτικής, λειτουργικής και διερευνητικής παρακολούθησης (monitoring) των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών των υδάτινων σωμάτων, τα οποία μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τον τεκμηριωμένο προσδιορισμό των θέσεων δειγματοληψίας, των μετρούμενων βιολογικών και χημικών παραμέτρων και των συχνοτήτων αναλύσεων. Βάσει του χρονοδιαγράμματος το έργο έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί στο τέλος του 2006, ώστε από το 2007 να είναι δυνατό να τεθούν σε λειτουργία τα προγράμματα παρακολούθησης. Στη χώρα μας η αντίστοιχη εργασία δεν έχει ακόμα αρχίσει.

Τα προγράμματα παρακολούθησης που βρίσκονται σε λειτουργία από διάφορους φορείς είναι αποσπασματικά, συχνά επικαλυπτόμενα και ελλιπή ως προς τις θέσεις, τη συχνότητα και τις μετρούμενες παραμέτρους (αξίζει να επισημανθούν οι πάρα πολύ σοβαρές ελλείψεις σε ό,τι αφορά βιολογικές παραμέτρους και χημικές ουσίες προτεραιότητας). Κατά συνέπεια η ενοποίηση και συμπλήρωσή τους στο πνεύμα των διατάξεων της Οδηγίας θα απαιτήσει σημαντική προσπάθεια και αξιόλογο χρόνο.

Το νερό ως παράγων της αναπτυξιακής διαδικασίας

Το νερό, εκτός από την περιβαλλοντική και κοινωνική του διάσταση έχει και έντονη αναπτυξιακή διάσταση, καθώς καθορίζει τη δυνατότητα ή την αδυναμία επέκτασης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, προσδιορίζοντας πολλές φορές και αυτήν την αποδοτικότητά τους. Με την σειρά του το νερό ως οικονομικό αγαθό για να παραχθεί χρειάζεται την πραγματοποίηση επενδύσεων. Από τις επενδύσεις αξιοποίησης των υδατικών πόρων προκύπτουν άμεσα και έμμεσα κοινωνικοοικονομικά οφέλη ενώ εμμέσως ενισχύεται η απασχόληση και τα εισοδήματα.

Η κατάσταση των υδάτων επηρεάζεται από επιλογές και πολιτικές που αφορούν στα ακόλουθα: διαχείριση υγρών αποβλήτων (αστικά, βιομηχανικά), διαχείριση στερεών και επικινδύνων αποβλήτων, αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, γεωργική πολιτική, δασική πολιτική, χωροταξική και τουριστική πολιτική.

Σε πολλές περιπτώσεις γίνεται χωροθέτηση υδροβόρων δραστηριοτήτων σε άνοδρες περιοχές. Όταν αυτές

συνοδεύονται επιπροσθέτως από γενικότερη στενότητα αναπτυξιακών πόρων και από αυξημένη εξάρτηση από μία και μόνο οικονομική δραστηριότητα (π.χ. τον τουρισμό), τότε δημιουργούνται σοβαρά αδιέξοδα, που οδηγούν σε υποβάθμιση και παρακμή. Σε περιοχές με ιδιαίτερα προβλήματα επάρκειας ή κακοδιαχείρισης των υδατικών πόρων, όπου η ανεπάρκεια των πόρων αυτών θέτει σε κίνδυνο την τοπική ανάπτυξη και την αποτελεσματική εφαρμογή αναπτυξιακής πολιτικής, είναι επιτακτική η ανάγκη συντονισμού χωροταξικής πολιτικής και πολιτικής υδατικών πόρων.

Ρύπανση-υποβάθμιση

Οι αρνητικές πιέσεις που δέχονται τα νερά στη χώρα μας μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

- Κύριες πηγές ρύπανσης και μόλυνσης κατά περίπτωση αποτελούν αφενός μεν οι γεωργικές δραστηριότητες (λόγω της συχνά εντατικής και μη ορθολογικής χρήσης λιπασμάτων, εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων, κλπ.), αφετέρου δε τα αστικά λύματα και τα βιομηχανικά απόβλητα. Αν και τα τελευταία χρόνια υπήρξε μια σημαντική βελτίωση με την κατασκευή πολλών εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων, εν τούτοις υπάρχουν κραυγαλέες περιπτώσεις οικολογικής υποβάθμισης υδατινών σωμάτων. Όπως ο Ασωπός ποταμός, ο Κηφισός, η λίμνη Κορώνεια, άλλες λίμνες και ποτάμια της χώρας.

- Οι υπόγειοι υδατικοί πόροι που βρίσκονται σε παράκτιες περιοχές έχουν υποστεί σε σημαντικό βαθμό υφαλίωση

λόγω διείσδυσης του θαλάσσιου νερού.

- Μεγάλες λίμνες, κοντά σε οικιστικές περιοχές, έχουν ήδη υποστεί υποβάθμιση της ποιότητας των νερών τους, ενώ το ίδιο συμβαίνει και σε πολλά υδατορέματα. Τα νερά εξάλλου της Βόρειας Ελλάδας επιβαρύνονται με τη ρύπανση που μεταφέρεται από τις ανάντη χώρες.

- Ειδικότερα, οι περιοχές που βρίσκονται στον άξονα Θεσσαλονίκη-Αθήνα-Πάτρα, λόγω της συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων, σε συνδυασμό με τα περιορισμένα αποθέματα νερού που παρουσιάζουν, έχουν το πιο οξυμένο πρόβλημα σχετικά με την ποιότητα του νερού.

Αναγκαίες δράσεις

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών. Συστηματική ενημέρωση του κοινού για την ανάγκη εξοικονόμησης νερού ύδρευσης σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Η εξοικονόμηση νερού συνεπάγεται και την εξοικονόμηση ενέργειας, δεδομένου ότι η άντληση, η

μεταφορά και η επεξεργασία του νερού έχουν υψηλό ενεργειακό κόστος.

- Πληροφόρηση του κοινού και συμμετοχή στη διαβούλευση όπως προβλέπεται από το άρθρο 14 της Οδηγίας 2000/60.

- Συστηματική και συντονισμένη προσπάθεια συντήρησης και βελτίωσης της λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης από τις ΔΕΥΑ, ώστε να περιορισθούν οι

απώλειες νερού ύδρευσης που σε πολλές πόλεις μπορεί να φτάσει ακόμα και το 40% του καταναλισκόμενου νερού.

- Μέτρα για την λειψυδρία με την διαχείριση της ζήτησης.
- Επαναχρησιμοποίηση του νερού στη βιομηχανία είναι μεγάλης σημασίας καθώς σήμερα το νερό που χρησιμοποιεί μια βιομηχανία παροχετεύεται ανεπεξέργαστο σε φυσικούς αποδέκτες (ποτάμια, λίμνες κλπ) προκαλώντας τη ρύπανσή τους, ενώ είναι δυνατό να επαναχρησιμοποιηθεί ακόμη και τριάντα φορές ύστερα από τον απαραίτητο καθαρισμό του.

- Ενίσχυση της υδατικής έρευνας.

Μέτρα για την άρδευση

- Πρακτικά μέτρα εξοικονόμησης νερού, με καλύτερη διαχείριση ή νέες τεχνολογίες, εξειδικευμένα για κάθε περιοχή, για τα οποία υπεύθυνες πρέπει να είναι οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Υδάτων.

- Συστηματικές δράσεις ενημέρωσης των αγροτών, σε συνεργασία και με τους ΟΤΑ και τις λοιπές Υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

- Περιορισμός των απωλειών των δικτύων και άμεσες και στοχευμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών σε νερό διαφόρων περιοχών.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΝΕΑ Από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο

Πάρκο «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ*»

Η εγκατάλειψη του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ» αποτελεί μία ακόμη τρανή απόδειξη της αδιαφορίας της πολιτείας και του αρμόδιου υπουργείου για έναν χώρο πρασίνου - πολιτισμού και αναψυχής στην Δυτική Αθήνα μια περιοχή ιδιαίτερα επιβαρυσμένη.

Το ΕΚΑ θα συμμετάσχει με εκπροσώπους του στην κινητοποίηση - διαμαρτυρία περικύκλωσης

του ΥΠΕΧΩΔΕ την Πέμπτη 19 Μαρτίου, που οργανώνει ο ΑΣΔΑ από κοινού με την Αυτοδιοίκηση.

Στηρίζουμε τα αιτήματα της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα του πάρκου, την ανάδειξή του σε πόλο πρασίνου τοπικού και υπερτοπικού χαρακτήρα, την θεσμοθετημένη χρηματοδότησή του, καθώς και την ολοκλήρωση των έργων υποδομής.

Το ΕΚΑ, αγωνίζεται εδώ και χρόνια για τα θέματα των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου σε μια πόλη που υστερεί δραματικά σε πράσινο και κοινωνικές υποδομές, γεγονός που αποβαίνει σε βάρος της ποιότητας ζωής και της υγείας των εργαζομένων και ιδιαίτερα των πιο αδύναμων ομάδων που δεν έχουν την πολυτέλεια εναλλακτικής διεξόδου.

*Δελτίο Τύπου του ΕΚΑ

Και οι ωκεανοί σε κίνδυνο

Από την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης, οι εκλύσεις διοξειδίου του άνθρακος έχουν κάνει τις θάλασσες περίπου 30% πιο όξινες, κατάσταση που αναμένεται να επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια και να απειλήσει πολλά θαλάσσια είδη, διότι οι χώρες που είναι υπεύθυνες για την ρύπανση δεν λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα. Από τη μια η οξείδωσή τους, λόγω των εκλύσεων διοξειδίου του άνθρακος που οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και από την άλλη τα σκουπίδια, οδηγούν σε μαζικό αφανισμό τα θαλάσσια

είδη. Την μεγαλύτερη απειλή αντιμετωπίζουν τα οστρακοειδή, ενώ οι αστερίες μπορεί να εξαφανιστούν έως τα τέλη του 21ου αιώνα. Ακόμη, η υπερβολική αλιεία και η άνευ ορίων έκλυση ρύπων μπορεί να καταστρέψουν τις θάλασσες πριν το καταφέρει η οξείδωση.

Οι ωκεανοί όμως αντιμετωπίζουν και άλλους κινδύνους. Ένα παλιρροϊκό κύμα από ανθρώπινα σκουπίδια τους απειλεί, καταστρέφει την πανίδα τους και προσθέτει επιπλέον προβλήματα στις θάλασσες, που καταστρέφονται από τις κλιματικές αλλαγές.

Εκτύπωση - Ηλεκτρονική Διαμόρφωση: Ι. Βλασσόπουλος & Υίος Ο.Ε., Μενάνδρου 77, Τηλ./Fax: 210 52 32 106 - 210 52 28 844 • E-mail: vlass1@otenet.gr

Ιδιοκτήτης: ΕΚΑ • Εκδότης: **Στάβυ Σαλουφάκου**, Πρόεδρος ΕΚΑ • Την **“ΔΡΑΣΗ”** επιμελείται η υπεύθυνη του Τμήματος Περιβάλλοντος και Διεθνών Σχέσεων, **Δρ Χριστίνα Θεοχάρη**. • Τιμή Τεύχους 0.5 ευρώ.

Διεύθυνση: ΕΚΑ, Γ Σεπτεμβρίου 48B, 104 33 ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210 88 36 917, 210 88 41 818, FAX: 210 88 39 271
e-mail: eka@otenet.gr - <http://www.eka.org.gr>

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.